

MARIANNA PAŃKOWSKA

ur. 1923; Julin

Miejsce i czas wydarzeń	Greifswald, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów, roboty przymusowe, Niemcy, stosunki polsko-niemieckie, ucieczka

Ucieczka z Greifswaldu

Wyszłam z tego szpitala i, pamiętam, w tym szpitalu było w ogrodzie pełno inwalidów, rannych żołnierzy na takim dużym placu przed szpitalem i parkan. I ja ten list do Niemca wetknęłam w ten żywoplot i poszłam na stację. Miałam literę „P”, to były żółte z fioletowym, to zerwałam. To była godzina tak druga, koło trzeciej chyba, już było sporo po południu. I ja widziałam, jak wychodzili robotnicy z roboty na kolei, na stacji. Upatrzyłam takiego starszego Polaka, miał literę „P”, podeszłam do niego i powiedziałam, czy może mi pomóc. Mówi, że ja strasznie ryzykuję. Ale poszedł, kupić mi bilet, bo inaczej nie można było, trzeba było mieć jakiś dokument, przepustkę, że pracuje, a ja nie miałam nic, bo nam od razu w Lublinie ten ausweis tak zwany, który się składał z takiej harmonijki ze zdjęciem, zabrali i byłam dosłownie bez żadnego dokumentu. A Niemcy, jak kogoś spotkali, a nie miał żadnego dokumentu, to strzelano, no bo nie wiedzieli, kto to jest, więc uważali, [że] należy go zlikwidować. I ten bilet kupił, pociąg był tak po trzeciej zaraz. Bilet był do Szczecina tylko, z Greifswaldu do Szczecina. I pamiętam tylko, że patrzono na mnie w wagonie. Tam taka była sytuacja, że jak się szło ulicą w mieście niemieckim, to nie było ludzi takich luźnych, że spaceruje ktoś. Ludzie byli na froncie, u pracy, albo byli w domu. Jak przechodził to już w jakimś celu i z dokumentem, ale jak ktoś szedł, żeby spacerował, to był podejrzany. Na mnie tak patrzono. Więc pamiętam, była zasłonka, udałam, że jestem bardzo śpiąca i wetknęłam głowę w tą zasłonkę, aby dojechać do Szczecina.

Data i miejsce nagrania	2008-10-29, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"